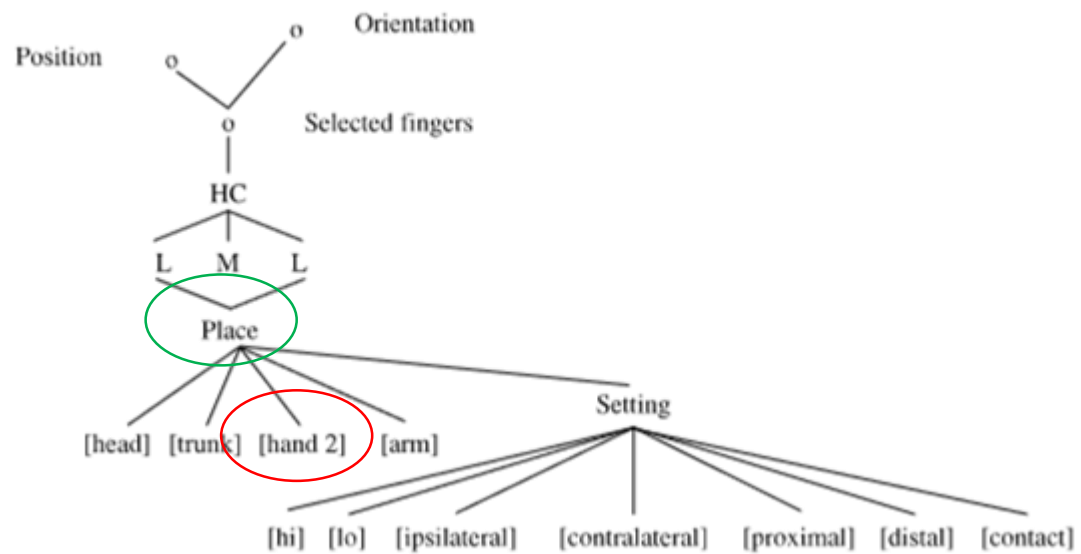

8. Hand Tier model: Nedominantní ruka 2

18. 4 . 2019

Opakování

SVATBA

PÁTEK

?

závislý artikulátor nebo místo artikulace

Nedominatní ruky: argumenty pro dvě reprezentace / dvě role

Shrnutí:

1. **podmínky symetrie a dominance**
2. h2P nemusí mít **specifikaci pro místo**, zatímco h2S musí

3. **morfologické operace** probíhají jen na h2 v h2S (reduplikace)
 - pluralizace POSTEL (opakování pohybů h1 i h2)
 - pluralizace V (opakování pohybu h1)
 - *pluralizace POSTEL (opakování pohybu h1)

4. asimilace v lexikalizovaných kompozitech

h2-S: ÚNOR

h2-P: BARVA

h2 se asimiluje v h2-S, ale ne v h2-P (ruka vs. místo)

5. anticipace h2

- v kompozitech: h2 v kompozitech s h2-P částí je h2 v pozici již od začátku artikulace kompozita (na rozdíl od h2 v kompozitech s h2-S částí)

(na našich příkladech spíš není vidět)

BARVA

ÚNOR

6. rozšíření „dvouručnosti“

- kompozita s h2-S znakem – doložených pár případů, ve kterých se jednoruční znak (první) asimiloval „dvouručností“ (druhý znak dvouruční)

ASL: SLEEP + CLOTHES = NIGHTGOWN

hypoteticky ČZJ: SPÁT + OBLEČENÍ = NOČNÍ_KOŠILE

– SPÁT bude dvouruční (jako u PYŽAMO)

- nedoložen (pro ASL) analogický případ pro h2-P znaky)

hypoteticky ČZJ: * BÍLÝ + MRKEV = PETRŽEL s dvouručním znakem BÍLÝ

7. Weak Drop

- proces (postlexikální), při kterém je h2 mazáno ze znaku
- studie na ASL:
 - mnohem častější u h2-S (např. [PERFEKTNÍ](#)) než u h2-P (např. [DŮCHOD](#))
 - u dětí i dospělých, kteří si osvojují ASL
- studie o akvizici ASL u dětí: místo artikulace je velmi stabilní (h2 u h2-P znaků také vypadá stabilněji)

(v ČZJ to tak nevypadá: varianty h2-p znaků bez h2; např. [SPOLU-2](#) a [SPOLU-1](#), [POŠTA-2](#) a [POŠTA-1](#))

Argumenty pro jednu roli

h2 je vždy slabší verze h1 (dependenční teorie)

1. všechny dvouruční znaky:

- h2 má **stejný tvar** jako h1, nebo **podmnožinu tvarů** h1

- stejný: [INFORMACE](#), [STÁT](#)

- podmnožina: [SPOLU-2](#), [POŠTA-2](#)

2. příznakový tvar ruky h2 v h2-P znacích

- pouze pokud je příznakový tvar ruky h1

- nepříznakové tvary: CUKR POŠTA MRKEV

- příznakový tvar h2 (stejný jako h1):

příklad STÁT (příznakovější), varianta STÁT (nepříznakový)

ŘÍJEN

- ukazuje na relaci mezi h1 a h2, přestože jen h1 artikuluje aktivně

3. diachronní změny tvaru h2

- ASL – 5 doložených diachronních změn h2 podle tvaru ruky h1
- model s h2 jako místem artikulace nepredikuje ovlivňování mezi tvarem ruky (h1) a místem artikulace (h2)
- (v ČZJ pokud by STÁT (nepříznakový) byl historicky před STÁT (příznakovější))

4. diachronní změny z h2-S na h2-P

- ASL – 3 doložené znaky; původně symetrické, pak h2 ztratilo pohyb
- DEFEAT (hledat porazit; ASL varianta s jiným tvarem; polský a švédský ZJ má stejný tvar; britský je dvouruční)

5. znaky nezařaditelné k h2-P a k h2-S

UKÁZAT, VÉST

- vlastnosti h2-P: jiný tvar ruky h1 a h2
nepříznakový tvar ruky h2
- vlastnosti h2-S: obě ruce se pohybují

----→ h2 nerozlišuje striktně h2-P a h2-S

6. Weak Drop

- kritériem pro Weak Drop není typ dvouručního znaku (h2-S ano, např. [PERFEKTNÍ](#); h2-P ne, např. [DŮCHOD](#))

- kritéria vychází z lexikální specifikace:

Weak Drop NE: střídavý pohyb (h2-S např. [SPORT](#))

nepřerušovaný kontakt mezi h1 a h2 (h2-S např. [RODINA](#))

kontakt h1 a h2 + orientace k sobě (h2-S např. [SUCHÝ](#))

Dependenční přístup (dependenční fonologie)

- vztah mezi h1 a h2 se nejlépe popisuje jako závislost
- reprezentace: stromová struktura
neterminální konstituenty
(determinované jednou z dcer (hlava))
podobně jako fráze v syntaxi (např. NP a hlava N)

h1 jako hlava a h2 jako závislá dcera fráze

- hlava a její "závislák" – elementy stejného typu, jeden je dominantní
- dominance se odvíjí od complexity (hlava je složitější): v mluvených jazycích např. přízvučná slabika; v ZJ dominantní/aktivní ruka
- "závislák" je jednodušší – kopíruje tvar hlavy nebo omezen na množinu jednoduchých tvarů (podmnožina tvarů hlavy)

Srovnání

2rolový model

+

observace 2 typy dvouručních znaků

h2-S – obě ruce stejně, včetně morfol. operací

h2-P – h2 statická, nezasažená morfol. operacemi

-

nepredikuje fonol. interakce mezi h1 a h2 v h2-P

(diachronní změny: asimilace h2 podle h1; změna h2-S na h2-P)

komplementární přístupy: každý vysvětluje část dat

- 2 role: spíš fonologický (jen jeden hlavní artikulátor)
- 1 role: spíš fonetický (symetrie, interakce)

1rolový model

+

umožňuje interakce (ovlivnění h2 nezávisle na typu znaku)

-

v modelu je h2 duplicitní (jako artikulátor i jako místo; stále predikuje chování h2 jako místa)

Hand Tier model:
jen jeden artikulátor